

Õiguskantsler

Teie 30.06.2014 nr

Meie 18.07.2014 nr 7-5/140918/1403110

**Seisukoht rikkumise puudumise kohta
Eralasteaia toetamise tingimused**

Lugupeetud

Pöördusite minu poole eralasteaedade tegevuse toetamise küsimuses Tallinnas.

Täpsemalt selgitasite, et Teie laps käib eralasteaias []. Valisite selle lasteaia, kuna lapse isa on [] ning Tallinna lasteaedadest ainukesena õpetatakse [] lasteaias [] keelt. Kui seni maksis Tallinn eralasteaedadele toetust kõigi laste eest, kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel Tallinn ning kes on kantud Tallinna linna eelkooliealiste laste ja koolikohustuslike laste andmekogusse, siis [Tallinna Linnavolikogu 12.06.2014 vastu võetud määrus nr 20 „Koolieelsete eralasteasutuste toetamise kord“](#) vastuvõtmisega eralasteaedade rahastamine muutub. Eralasteaiad saavad toetust vaid nende Tallinna elanike eest, kes on soovinud saada kohta Tallinna munitsipaallasteaias, kuid koha puudusel nad seda ei saanud. Teie sõnul tähendab eralasteaia toetusest ilmajäämine, et Te ei saa võimaldada oma lapsele selles eralasteaias käimist ning seega [] keele ja kultuuri õppimist.

Analüüsinud Teie avaldust ja asjakohaseid õigusakte, **leian, et Tallinna Linnavolikogu 12.06.2014 vastu võetud määrus nr 20 „Koolieelsete eralasteasutuste toetamise kord“ ei riku Teie lapse õigust alusharidusele.**

Selgitan oma seisukohta alljärgnevalt

Põhiõigus haridusele on sätestatud [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (edaspidi PS) § 37 lg 1, mille järgi on igal inimesel õigus haridusele. PS § 37 lg 2 sätestab, et seaduse alusel võib avada ja pidada mh erakooli.

Nimetatud põhiseaduse sättest tuleneb, et õigus haridusele hõlmab endast ka õigust alusharidusele ning alushariduse andmiseks võib asutada ka erakooli. Selleks, et isik saaks eelnimetatud põhiseadusest tulenevatele nõuetele vastavat põhiõigust haridusele rakendada, peab seadusandja looma õigusliku raamistiku ja toimiva haridussüsteemi. Alusharidust reguleerivaks aluseaduseks on [koolieelse lasteasutuse seadus](#) (edaspidi KELS), mis sätestab mh alushariduse sisunõuded (vt KELS § 16 lg 1). Lisaks sätestab KELS § 10 lg 1 alusharidusele juurdepääsu

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tingimused. Täpsemalt sätestab KELS § 10 lg 1, et valla- või linnavalitsus loob kõigile pooleteise- kuni seitsmeaastastele lastele, kelle elukoht on antud valla või linna haldusterritooriumil ning kelle vanemad seda soovivad, võimaluse käia teeninduspiirkonna lasteasutuses. Koolieelse lasteasutuse teenuse pakkumine (kas enda peetavate munitsipaallasteaedade kaudu või teenuse sisse ostmise kaudu) on kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslik ülesanne.

Erinevalt kohalikest omavalitsustest pole eraõiguslik isik kohustatud eraõiguslikke koolieelseid lasteasutusi pidama ja teenust pakkuma. See on vabatahtlik tegevus, mida riik peab seaduses sätestatud tingimuste täitmisel võimaldama. Samas riik ega kohalikud omavalitsused pole kohustatud eraõiguslikke koolieelseid lasteasutusi finantseerima. Kui nii tehakse, on see avaliku võimu vabatahtlik tegevus. Järelikult pole ka Tallinn seadusest tulenevalt kohustatud maksma eralasteaedadele toetust. Kui seda on siiski otsustatud teha, on Tallinnal suur otsustusõigus toetamise tingimuste määramisel.

Viimane väide peab paika ka juhul, kui eralasteaed võimaldab tegevusi, mida üheski munitsipaallasteasutuses ei pakuta või võimaldab tegevusi suuremas mahus. Mis puutub oma koduse keele või kultuuri õppimisse, siis selgitan, et koolieelse lasteasutuse õppetegevuse aluseks on [koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava](#), mille § 8 lg 4 järgi toetab lasteasutus erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel. Sättest nähtub, et koolieelne lasteasutus ei pea pakkuma eesti keelest erineva kodukeelega lapsele kodus kasutatava keele õpet. Seega ei pea kohalik omavalitsus siis, kui ta lapse kodus kasutatava keele õpet munitsipaallasteaias ei võimalda, ka finantseerima lapse sellises eralasteaias käimist, kus vastavat keeleõpet pakutakse.

Nimelt tegevus, mida õppekava lasteasutuselt nõuab, on pere toetamine lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel. Mida täpsemalt see tegevus hõlmab, on praktika küsimus ning sõltub suuresti konkreetse lasteasutuse juhtkonnast ja õpetajatest. Nt sätestab õppekava § 5 lg 2, et õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripärana tema keelelist ja kultuurilist tausta ning § 17 lg 1 p 3 järgi on õppe- ja kasvatuse eesmärgiks, et laps väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone. Kuivõrd lasteaias keelt ja kultuuri tutvustavaid tegevusi läbi viiakse, sõltub teatud määral ka vanematest, sest õppekava § 2 lg 2 ja 3 järgi võtavad lasteasutuse õppekava koostamisest ja arendamisest osa lasteasutuse pedagoogid, kaasates lapsevanemaid ning lasteasutuse õppekava kinnitab lasteasutuse juhataja pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu (kuhu kuuluvad ka lastevanemate esindajad) arvamuse.

Märgin, et [põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) § 21 lg 5 näeb ette, et põhiharidust omandavatele õpilastele, kelle emakeel ei ole õppekeel või kes koduses suhtluses räägivad õppekeelest erinevat keelt, mis on vähemalt ühe vanema emakeel, korraldab kool keele- ja kultuuriõpet, kui seda soovivad vähemalt kümme sama emakeele või koduse suhtluskeelega õpilast. Seega on seadusandja põhihariduse andmisel tähelepanu pööranud lapse emakeele ja kultuuri õppele, ent on õpet pidanud võimalikuks alles siis, kui taolist õpet saab otstarbekalt korraldada.

Ehkki koolieelsete lasteasutuste osas pole seadusandja keele õppe võimalust lasteaias ette näinud, pole põhimõtteliselt ka see lasteaias välistatud. Kuna avaliku raha kasutamisel tuleb alati silmas pidada raha otstarbeka kasutamise põhimõtet, peaks ennekõike olema selleks piisaval hulgal soovijaid. Tuleb arvestada, et Eestis on riigikeel siiski eesti keel ning riigi kohustus on tagada riigikeele õpe kõigile. Riik ei saa võtta endale tingimusteta kohustust tagada ükskõik mis muu keele õpe, olgugi, et see on üks lapse kodustest keeltest. Seega, kui teatava kodukeelega

lapsi on piisavalt ning vanemate huvi olemas, pole välistatud, et ka munitsipaallasteasutuse pidaja otsustab keele ja kultuuri õpet toetada.

Käesolevaga lõpetan Teie pöördumise menetlemise. Loodan, et minu selgitustest on Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel